

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
MACIEJ SZPUNAR
prezentate la 12 aprilie 2018¹

Cauza C-107/17

**UAB „Aviabaltika”
împotriva
Bab Ūkio bankas**

[cerere de decizie preliminară formulată de Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Curtea Supremă a Lituaniei)]

„Trimitere preliminară – Politica economică și monetară – Libera circulație a capitalurilor – Executarea contractelor de garanție financiară – Inițiere a unei proceduri de lichidare în privința beneficiarului garanției financiare – Apariția cauzei care determină executarea garanției – Includerea garanției financiare în masa activelor care rămân după insolvență – Obligația de a obține plata creanțelor, în primul rând, cu privire la garanția financiară”

I. Introducere

1. Aceasta este a doua oară când Curtea este chemată să se pronunțe cu titlu preliminar cu privire la interpretarea dispozițiilor Directivei 2002/47/CE².
2. În prima cauză în care s-a pronunțat Hotărârea Private Equity Insurance Group³, Curtea fusese chemată să clarifice drepturile beneficiarului garanției (denumit în continuare „beneficiarul”) în caz de insolabilitate a celui care constituie garanția (denumit în continuare „cel care constituie garanția”). În speță, trebuie să se soluționeze chestiunile legate de interpretarea Directivei 2002/47 în situația în care a fost deschisă o procedură de insolvență în privința beneficiarului garanției.
3. Mai precis, prin intermediul primelor două întrebări preliminare, instanța de trimitere urmărește să afle dacă Directiva 2002/47 impune ca beneficiarul să poată sau să fie obligat să execute garanția financiară în pofida deschiderii procedurii de insolvență în privința sa. Prin intermediul celei de a treia întrebări, această instanță ridică problema posibilității de a aplica celui care constituie garanția un tratament diferențiat în raport cu cel care se aplică celorlalți creditori implicați în această procedură de insolvență, astfel încât această persoană să poată recupera efectiv garanția financiară care nu a fost executată de beneficiar.

¹ Limba originală: franceza.

² Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 6 iunie 2002 privind contractele de garanție financiară (JO 2002, L 168, p. 43, Ediție specială, 10/vol. 3, p. 6).

³ A se vedea Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Private Equity Insurance Group (C-156/15, EU:C:2016:851).

II. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii

4. Articolul 2 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2002/47 precizează că noțiunea „contract de garanție financiară fără transfer de proprietate” înseamnă un contract în temeiul căruia cel care constituie garanția pune la dispoziția beneficiarului garanția financiară, păstrând proprietatea deplină sau restrânsă sau drepturi depline asupra garanției financiare la momentul constituirii acesteia.

5. Articolul 4 din Directiva 2002/47, intitulat „Executarea contractelor de garanție financiară”, prevede la alineatele (1) și (5):

„(1) Statele membre asigură ca, la apariția unei cauze care determină executarea garanției, beneficiarul acesteia [să poată] să execute garanția financiară pusă la dispoziție în temeiul unui contract de garanție financiară fără transfer de proprietate în condițiile prevăzute de acesta, în una din următoarele modalități:

- (a) instrumentele financiare prin vânzarea sau însușirea lor, fie prin compensarea valorii lor cu valoarea obligațiilor financiare garantate, fie prin reținerea instrumentelor financiare respective drept plată a acestor obligații;
- (b) sumele de bani prin compensarea acestora cu valoarea obligațiilor financiare garantate sau prin reținerea sumelor respective drept plată a acestor obligații;

[...]

(5) Statele membre asigură faptul că deschiderea sau continuarea unei proceduri de lichidare sau de reorganizare judiciară față de cel care constituie garanția ori față de beneficiarul acesteia nu împiedică executarea unui contract de garanție financiară în conformitate cu prevederile acestuia.”

B. Dreptul lituanian

6. Este cert că, la transpunerea articolului 2 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2002/47, legiuitorul lituanian s-a referit la un „contract de garanție financiară fără transfer de proprietate” în loc de a face referire la un „contract de garanție financiară cu constituire de garanție”. Articolul 2 alineatul 8 din Lietuvos Respublikos finansinio užtikrinimo susitarimų įstatymas (Legea lituaniană privind contractele de garanție financiară) prevede:

„«Contract de garanție financiară fără transfer de proprietate» înseamnă un contract în temeiul căruia cel care constituie garanția pune la dispoziția beneficiarului garanția financiară, care să garanteze executarea obligațiilor financiare garantate, păstrând proprietatea deplină sau limitată asupra garanției financiare.”

7. Articolul 9 alineatele 3 și 8 din Legea lituaniană privind contractele de garanție financiară prevede:

„3. Dacă apare o cauză care determină executarea obligației financiare, beneficiarul garanției are dreptul să execute în mod unilateral garanția pusă la dispoziție în temeiul contractului de garanție financiară fără transfer de proprietate, în condițiile prevăzute de contractul respectiv, în modurile următoare:

[...]

8. Un contract de garanție financiară începe să producă efecte în funcție de termenele precizate în cuprinsul său, indiferent de orice procedură de lichidare sau de aplicare a unor măsuri de reorganizare în privința celui care constituie garanția sau a beneficiarului garanției.”

III. Situația de fapt din litigiul principal

8. În anii 2011 și 2012, UAB aviacijos kompanija (denumită în continuare „Aviabaltika”) și banca AB (denumită în continuare „Ūkio bankas”) au încheiat două contracte de constituire a unei garanții pe baza cărora au fost oferite garanții în favoarea cocontractanților Aviabaltika (denumite în continuare „contractele din 2011 și din 2012”). Aviabaltika a adus ca garanție pentru obligațiile sale sumele de bani care se aflau în contul deschis pe numele său la Ūkio bankas.

9. În urma încheierii acestor contracte, Ūkio bankas și societatea Commerzbank AG au încheiat contracte de contragarantare, prin care Commerzbank a oferit garanții în favoarea State Bank of India. Aceasta din urmă a oferit garanții beneficiarilor garanțiilor, și anume cocontractanților Aviabaltika.

10. În luna mai a anului 2013, a fost inițiată o procedură de insolvență împotriva Ūkio bankas.

11. Aviabaltika nu și-a executat obligațiile față de cocontractanții în favoarea cărora fuseseră constituite garanțiile în temeiul contractelor din 2011 și din 2012.

12. În anul 2014, la cererea unuia dintre acești cocontractanți, Commerzbank și-a executat obligațiile care decurgeau din contractul de contragarantare. Commerzbank a debitat ulterior anumite sume din fondurile pe care Ūkio bankas le depusese într-un cont pentru acoperirea contragaranțiilor.

13. Între timp, Kaunas apygardos teismas (Tribunalul Regional din Kaunas, Lituania) a admis în pasivul Ūkio bankas creanța Aviabaltika asupra acestuia din urmă care decurge din eliberarea de fonduri cu titlu de garanție în temeiul contractului de garanție financiară.

14. După ce și-a îndeplinit obligațiile față de Commerzbank, Ūkio bankas a încasat o parte din suma debitată de Commerzbank din fondurile care se aflau într-un cont deschis pe numele Aviabaltika. Aceste fonduri au fost constituite din compensația primită în temeiul dispozițiilor lituaniene privind asigurarea depozitelor. În cauza principală, Ūkio bankas solicită ca Aviabaltika să îi restituie partea restantă din suma datorată pe baza contractelor din 2011 și din 2012, împreună cu dobânzile.

15. În cadrul acestui litigiu, Aviabaltika susține că Ūkio bankas ar fi trebuit să obțină plata creanțelor sale prin încasarea fondurilor care se află în contul deschis pentru acoperirea garanției. Pe de altă parte, Aviabaltika consideră că nu va putea să recupereze garanția financiară care nu a fost executată de Ūkio bankas în cadrul procedurii de insolvență deschise împotriva acestei bănci. Prin urmare, Aviabaltika susține că, în cazul în care admit cererea formulată de Ūkio bankas, instanțele naționale o vor obliga, în practică, să plătească a doua oară acestei bănci o sumă de bani în același quantum cu fondurile respective.

16. În schimb, Ūkio bankas susține că, după deschiderea procedurii de insolvență, i s-a interzis să execute o obligație financiară pe care nu ar fi plătit-o înainte de deschiderea acestei proceduri. Ūkio bankas arată de asemenea că, din momentul deschiderii procedurii de insolvență, fondurile care se aflau în contul deschis pe numele Aviabaltika pentru acoperirea garanției aparțineau masei falimentului băncii respective și că, pentru acest motiv, nu le mai putea utiliza pentru a obține plata creanțelor sale.

17. Prin hotărârea din 14 decembrie 2015, Kaunas apygardos teismas (Tribunalul Regional din Kaunas) a admis în totalitate cererile formulate de Ūkio bankas referitoare la contractele din 2011 și din 2012.

18. Prin hotărârea din 31 mai 2016, Lietuvos apeliacinis teismas (Curtea de Apel a Lituaniei) a confirmat hotărârea din 14 decembrie 2015.

19. Aviabaltika a formulat recurs la Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Curtea Supremă).

IV. Procedura și întrebările preliminare

20. În acest context, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Curtea Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Articolul 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47 trebuie să fie interpretat în sensul că impune statelor membre obligația de a stabili norme juridice care să prevadă că garanția financiară nu este inclusă în activele care rămân după insolvența beneficiarului garanției (o bancă în curs de lichidare)? Cu alte cuvinte, statele membre sunt obligate să stabilească norme juridice care impun ca beneficiarul garanției (o bancă) să aibă *de facto* posibilitatea de a obține plata creanței sale, care este garantată prin garanția financiară (o sumă de bani într-un cont al băncii și dreptul de a solicita suma respectivă), în pofida apariției cauzei care determină executarea garanției după începerea procedurii de lichidare a beneficiarului garanției (banca)?
- 2) Articolul 4 alineatul (1) și alineatul (5) din Directiva 2002/47 trebuie să fie interpretate în mod sistematic în sensul că oferă celui care constituie garanția dreptul de a solicita ca beneficiarul garanției (banca) să obțină mai întâi plata creanței sale, care este garantată prin garanția financiară (o sumă de bani într-un cont al băncii și dreptul de a solicita suma respectivă), prin utilizarea garanției financiare și, în consecință, că impune beneficiarului garanției să se conformeze unei asemenea cereri în pofida începerii procedurii pentru lichidarea sa?
- 3) Dacă răspunsul la a doua întrebare este negativ, iar cel care constituie garanția plătește creanța beneficiarului garanției, care este garantată de garanția financiară, prin utilizarea altor active ale celui care constituie garanția, dispozițiile Directivei 2002/47, în special articolele 4 și 8 din cuprinsul său, trebuie să fie interpretate în sensul că cel care constituie garanția trebuia să fi aplicat acesteia și o scutire în privința egalității de tratament între creditorii beneficiarului garanției (banca) în procedura de lichidare și că, în vederea recuperării garanției financiare, cel care constituie garanția trebuie să fie prioritar în raport cu alți creditori în cadrul procedurii menționate?”

21. Aviabaltika, Ūkio bankas, guvernul lituanian, precum și Comisia Europeană, care au fost prezente și la ședința de audiere a pledoariilor care a avut loc la 18 ianuarie 2018, au depus observații scrise.

V. Analiză

A. Cu privire la prima întrebare preliminară

22. Prin intermediul primei întrebări preliminare, instanța de trimitere urmărește să afle dacă articolul 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47 impune statelor membre să se asigure că beneficiarul garanției poate executa contractul de garanție financiară fără transfer de proprietate pentru a-și recupera creanța cu privire la cel care constituie garanția, atunci când cauza care determină executarea garanției se produce după inițierea procedurii de insolvență în privința acestui beneficiar. În cazul unui răspuns afirmativ, această instanță urmărește să afle dacă Directiva 2002/47 stabilește modul în care posibilitatea de a executa contractul de garanție financiară trebuie să fie asigurată în cazul insolvabilității beneficiarului respectiv.

23. Deși din modul de redactare a primei întrebări preliminare reiese că instanța de trimitere consideră că cele două întrebări sunt identice, este necesar să se observe că existența obligației de a se asigura că beneficiarul poate executa contractul de garanție financiară în caz de insolvență constituie întrebarea prealabilă pentru a stabili modul în care această posibilitate trebuie asigurată.

24. În plus, este adevărat că instanța de trimitere ridică problema, în cadrul primei întrebări preliminare, dacă Directiva 2002/47 plasează pe o poziție de egalitate protecția drepturilor celui care constituie garanția și ale beneficiarului acesteia, în cazul insolvenței unei alte părți la contract. Cu toate acestea, este cert că, prin intermediul acestei întrebări, instanța de trimitere urmărește să stabilească în esență dacă garanția financiară poate fi executată de beneficiar atunci când acesta face obiectul unei proceduri de insolvență.

25. Pentru a răspunde la această întrebare, vom aborda mai întâi existența obligației statelor membre de a se asigura că beneficiarul poate executa garanția financiară în cazul în care este declarat în stare de insolvență. Vom analiza ulterior Directiva 2002/47 pentru a stabili dacă aceasta stabilește modul în care posibilitatea de a executa garanția financiară trebuie asigurată.

1. Observații introductive

26. Din cererea de decizie preliminară reiese că problema ridicată în speță privind executarea unui contract de garanție financiară în cazul în care cauza care determină executarea garanției financiare apare după deschiderea procedurii de insolvență împotriva beneficiarului nu a fost soluționată încă de instanța de trimitere în jurisprudența sa. Cu toate acestea, instanța respectivă a abordat o chestiune similară în contextul unor cauze referitoare la restituirea garanției financiare, solicitată după deschiderea unei proceduri de lichidare împotriva unui beneficiar, deși nu apăruse nicio cauză care să determine executarea contractului de garanție financiară.

27. Potrivit jurisprudenței lituaniene, transferul fondurilor în contul bancar conduce la pierderea dreptului de proprietate asupra acestor fonduri și la dobândirea unei creanțe de restituire a sumei transferate în raport cu banca. În plus, potrivit acestei jurisprudențe, încheierea unui contract de garanție financiară fără transfer de proprietate și eliberarea de fonduri care se află într-un cont bancar cu titlu de garanție au drept efect oferirea ca garanție a creanțelor de restituire a acestor sume de bani.

28. Pe de altă parte, dispozițiile naționale în materie de insolvență prevăd o interdicție de a executa orice obligație care nu este executată încă la momentul deschiderii procedurii de insolvență.

29. Or, deși dispozițiile naționale privind garanția financiară prevăd că deschiderea unei proceduri de insolvență nu are drept efect limitarea drepturilor beneficiarului, acestea nu acordă totuși o protecție similară în privința celui care constituie garanția.

30. Astfel, legislația națională relevantă nu conferă celui care constituie garanția dreptul de a-și asuma – cel puțin în afara unei proceduri de insolvență – garanția financiară după deschiderea procedurii de insolvență împotriva beneficiarului.

31. În acest context, instanța de trimitere arată că preocupările sale decurg din faptul că Directiva 2002/47 nu definește cu claritate sfera de aplicare a drepturilor celui care constituie garanția în cazul deschiderii unei proceduri de lichidare în privința beneficiarului. Aceasta consideră totuși că, în *Hotărârea Private Equity Insurance Group*⁴, Curtea a interpretat Directiva 2002/47 în sensul că se opune în esență ca o procedură de insolvență să producă efecte asupra contractelor de garanție financiară.

⁴ Hotărârea din 10 noiembrie 2016, *Private Equity Insurance Group* (C-156/15, EU:C:2016:851).

32. În consecință, instanța de trimitere ridică problema legăturii dintre regimul contractului de garanție financiară fără transfer de proprietate și normele naționale în materie de insolvență în circumstanțe precum cele din speță.

2. Directiva 2002/47 stabilește obligația statelor membre de a se asigura că beneficiarul garanției poate executa contractul de garanție financiară în cazul insolvenței sale?

a) Pozițiile părților

33. Ūkio bankas consideră că nu este necesar să se răspundă la acea parte a primei întrebări preliminare care se referă la dreptul beneficiarului de a solicita plata creanței sale prin intermediul garanției financiare în circumstanțe precum cele din speță. Această parte a primei întrebări preliminare ar privi situația specifică în care debitorul – în raporturile juridice care decurg din existența unui cont bancar (banca) – coincide cu beneficiarul – în raporturile juridice care decurg din constituirea unei garanții financiare. Or, raporturile juridice dintre bănci și titularii conturilor bancare nu ar ține de Directiva 2002/47, ci numai de dreptul național.

34. Guvernul lituanian consideră că articolul 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47 nu obligă statele membre să se asigure ca, după deschiderea unei proceduri de insolvență împotriva beneficiarului, acesta din urmă să își poată recupera creanța cu privire la garanția financiară. Conform acestui guvern, articolele 4 și 8 din Directiva 2002/47 prevăd o protecție a beneficiarului garanției în cazul procedurii de insolvență deschise împotriva celui care constituie garanția. Acest lucru s-ar aplica cu atât mai mult cu cât Directiva 2002/47 reglementează drepturile minime ale celui care constituie garanția.

35. În schimb, Comisia consideră că articolul 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47 urmărește să protejeze cele două părți la contractul de garanție financiară față de efectele procedurilor de insolvență.

36. Aviabaltika consideră că articolul 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47 conferă beneficiarului, în mod clar și univoc, dreptul de a executa garanția financiară fără a aduce atingere procedurii de insolvență deschise împotriva sa, atunci când cauza care determină executarea acesteia este ulterioară deschiderii procedurii respective.

b) Interpretarea articolului 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47

37. Potrivit articolului 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47, „[s]tatele membre asigură faptul că deschiderea sau continuarea unei proceduri de lichidare sau de reorganizare judiciară față de cel care constituie garanția ori față de beneficiarul acesteia nu împiedică executarea unui contract de garanție financiară în conformitate cu prevederile acestuia”.

38. În opinia noastră, modul de redactare a articolului 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47 nu lasă să subziste nicio îndoială cu privire la faptul că această dispoziție se referă la situațiile în care a fost deschisă o procedură de insolvență față de beneficiarul garanției sau față de cel care o constituie⁵. Prin urmare, modul de redactare a articolului 4 alineatul (5) din directiva menționată este univoc în ceea ce privește faptul că statele membre au obligația de a prevedea un cadru juridic care să garanteze ca contractul de garanție financiară să poată fi executat în conformitate cu prevederile acestui contract, independent de deschiderea unei proceduri de insolvență față de beneficiarul garanției.

⁵ A se vedea în acest sens Devos, D., *The Directive 2002/47/EC on Financial Collateral Arrangements of June 6, 2002*, De Walsche, A., Vandersanden, G., *Mélanges en hommage à Jean-Victor Louis*, vol. II, Bruxelles, Éditions de l'Université de Bruxelles, 2003, p. 269.

39. Cu toate acestea, respectivele constatări nu permit să se decidă că statele membre sunt obligate să adopte o reglementare în temeiul căreia garanția financiară nu intră în activele care rămân după insolvența beneficiarului garanției.

3. Directiva 2002/47 stabilește modul în care ar trebui asigurată posibilitatea de a executa contractul de garanție financiară atunci când beneficiarul garanției face obiectul unei proceduri de insolvență?

a) Pozițiile părților

40. Guvernul lituanian consideră că excluderea garanției financiare din activele care rămân după insolvența beneficiarului garanției nu ar trebui considerată ca fiind o măsură indispensabilă pentru transpunerea corectă a Directivei 2002/47. Pe de altă parte, acest guvern arată că garanția financiară, depusă în numerar la instituția de credit, intră de asemenea în domeniul de aplicare al Directivei 2014/49/UE⁶. Această directivă nu menționează garanția financiară ca o instituție căreia ar trebui să i se acorde un statut special. Ea este protejată ca depozit și, la fel ca și celelalte depozite, se înscrie în activele instituției de credit aflate în faliment.

41. În aceeași ordine de idei, Ūkio bankas arată că în dreptul Uniunii nu există niciun principiu general care să impună conservarea unui bun primit din partea unei alte persoane separat de restul patrimoniului său. Dacă legiuitorul Uniunii ar fi dorit această soluție, acesta ar fi adoptat o normă precisă și explicită în această privință. Ūkio bankas invocă mai multe acte de drept derivat al Uniunii în susținerea poziției sale.

42. Contrar pozițiilor guvernului lituanian și a Ūkio bankas, Aviabaltika și Comisia consideră că predarea sumelor de bani cu titlu de garanție financiară fără transfer de proprietate nu poate conduce la integrarea acestor fonduri în masa activelor beneficiarului garanției.

43. Mai precis, Aviabaltika contestă premisa pe care se întemeiază prima întrebare preliminară. Astfel, în speță, fondurile predate cu titlu de garanție financiară nu ar face parte din patrimoniul beneficiarului acesteia.

44. Comisia se pronunță cu privire la acest aspect într-un mod mai detaliat. Aceasta consideră că, în cadrul Directivei 2002/47, trebuie să se facă o distincție între două tipuri de contracte de garanție financiară, și anume contracte fără transfer de proprietate și contracte cu transfer de proprietate. În opinia Comisiei, garanția financiară constituită în temeiul contractului de garanție financiară fără transfer de proprietate nu ar trebui să facă parte din masa activelor beneficiarului în cazul lichidării acestuia din urmă. Comisia afirmă că a prevăzut, în proiectul de directivă în discuție, un considerent (13) a cărui a doua teză prevedea, în ceea ce privește contractele de garanție financiară fără transfer de proprietate, că persoana care constituie garanția putea păstra dreptul de proprietate asupra sumei garantate și își putea vedea dreptul protejat în caz de faliment al beneficiarului⁷. Chiar dacă textul considerentului (13) a doua teză al proiectului de Directivă 2002/47 nu a fost reluat în Directiva 2002/47, separarea contractelor de garanție financiară în două categorii nu a fost eliminată. Astfel, în opinia Comisiei, interpretarea potrivit căreia cel care constituie garanția și-ar pierde drepturile de proprietate asupra numerarului pus la dispoziție în cadrul contractului de garanție financiară fără transfer de proprietate ar anula diferența dintre cele două categorii de contracte.

⁶ Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind schemele de garantare a depozitelor (JO 2014, L 173, p. 149).

⁷ A se vedea Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind contractele de garanție financiară [COM(2001) 168 din 27 martie 2001].

b) Cu privire la efectele transferului de fonduri în contul bancar și ale constituirii garanției financiare

45. Mai întâi, este necesar să se observe că Aviabaltika și Comisia se referă, în observațiile lor, nu la masa falimentului beneficiarului garanției, ci la masa activelor acestuia din urmă. Astfel, Aviabaltika și Comisia par să considere că, în speță, problema conservării garanției financiare în afara masei falimentului nu ar trebui să se ridice, dat fiind că este vorba despre o garanție financiară fără transfer de proprietate.

46. Este adevărat că în doctrină s-a susținut că, atunci când este vorba despre un contract de garanție financiară fără transfer de proprietate în sensul Directivei 2002/47, creditorii beneficiarului nu au un drept asupra fondurilor predate cu titlu de garanție financiară întrucât, în cele din urmă, acestea nu fac parte din patrimoniul beneficiarului respectiv⁸.

47. Or, s-a dovedit că, în speță, această situație nu se regăsește. Reiese din cererea de decizie preliminară că, în temeiul legislației lituaniene, transferul de fonduri în contul bancar conduce la pierderea dreptului de proprietate asupra acestor fonduri.

48. Pe de altă parte, ca răspuns la o întrebare adresată de Curte în cadrul ședinței, guvernul lituanian a declarat că, atunci când este vorba despre o garanție pusă la dispoziție sub formă de numerar depus în contul deschis la beneficiar, distincția dintre un contract de garanție cu transfer de proprietate și un contract de garanție financiară fără transfer de proprietate se stabilește în funcție de titularul contului în cauză. Atunci când acest cont este deschis pe numele celui care constituie garanția, este vorba despre un contract de garanție financiară fără transfer de proprietate, în timp ce, în cazul în care beneficiarul garanției este titularul contului, este vorba despre un contract de garanție cu transfer de proprietate.

49. Astfel, considerăm că, în speță, motivul pentru care instanța de trimitere ridică problema conservării garanției financiare în afara masei falimentului beneficiarului rezultă din faptul că – potrivit interpretării legislației lituaniene efectuate de jurisprudența națională – transferul fondurilor în contul bancar (indiferent de titular) conduce la alocarea de fonduri în favoarea băncii⁹.

50. În acest context, este necesar să se observe că poziția instanței de trimitere nu este evidentă atunci când este vorba despre identificarea obiectului garanției financiare.

51. Pe de o parte, prin intermediul primelor două întrebări preliminare, instanța de trimitere menționează fondurile care se află în contul bancar, precum și dreptul de creanță asupra acestor fonduri atunci când se referă la garanția financiară. Pe de altă parte, această instanță precizează în cererea sa că trebuie să se considere că, în speță, garanția financiară este constituită din dreptul de creanță asupra fondurilor care se află în contul bancar deschis pe numele Aviabaltika în cadrul Ūkio bankas.

52. În orice caz, considerăm că, potrivit instanței de trimitere, creanța de restituire a acestor fonduri se înscrie de asemenea în masa falimentului beneficiarului garanției. Acesta este motivul pentru care respectiva instanță ridică, prin intermediul primelor două întrebări preliminare, problema conservării fondurilor și a creanței în afara masei falimentului beneficiarului garanției.

⁸ A se vedea T'Kint, F., Derijcke, W., *La Directive 2002/47/CE concernant les contrats de garantie financière au regard des principes généraux du droit des sûretés*, Euredia, 2003, vol. 1, p. 55.

⁹ A se vedea de asemenea sinteza jurisprudenței naționale la punctele 27-30 din prezentele concluzii.

c) Cu privire la protecția posibilității de a executa garanția financiară

53. Aviabaltika și Comisia consideră că – atunci când este vorba despre un contract de garanție financiară fără transfer de proprietate – Directiva 2002/47 obligă statele membre să se asigure că garanția financiară nu se înscrie în masa activelor beneficiarului acesteia. În consecință, garanția financiară nu ar putea fi înscrisă în masa falimentului acestui beneficiar.

54. Prin urmare, conservarea separată a obiectului garanției financiare în momentul constituirii acesteia ar fi singura soluție conformă cu articolul 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47.

55. Cu toate acestea, nu suntem convinși de o astfel de abordare categorică. Trebuie reamintit că, în conformitate cu articolul 288 TFUE, o directivă, inclusiv, așadar, Directiva 2002/47, este obligatorie pentru statele membre cu privire la rezultatul care trebuie atins, lăsând autorităților naționale competența în ceea ce privește forma și mijloacele.

56. În acest context, este necesar să se observe că sistemele juridice ale statelor membre în materie de insolvență se caracterizează prin diferențe majore. Situația se regăsește și atunci când este vorba despre dispozițiile naționale care privesc efectele predării în favoarea beneficiarului a obiectului garanției financiare.

57. Acesta era motivul pentru care legiuitorul a ales să nu adopte un act privind garanția financiară în calitate de instrument al Uniunii cu caracter unitar. Acesta urmărea mai degrabă să instituie sistemul garanției financiare cu repercusiuni minime posibile asupra cadrului juridic existent în statele membre¹⁰.

58. În opinia noastră, acesta este și motivul pentru care articolul 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47 obligă statele membre să se asigure că un contract de garanție financiară poate produce efecte „[fără a împiedica]” printre altele deschiderea procedurii de insolvență față de beneficiar. Prin utilizarea termenilor considerentului (12) a doua teză al Directivei 2002/47, care corespunde articolului 4 alineatul (5) din această directivă, este vorba în cauză despre o „scoatere” a contractelor de garanție financiară de sub incidența anumitor dispoziții de drept privind insolvența. Această abordare este de asemenea confirmată de expunerea de motive a propunerii de Directivă 2002/47, potrivit căruia această directivă urmărește să excludă într-o măsură limitată contractele de garanție de la aplicarea anumitor dispoziții din legislația în materie de insolvență, în special cele care se pot opune executării garanției¹¹.

59. În acest context, observăm că Directiva 2002/47 nu stabilește modul în care garanția financiară trebuie să fie „scoasă” de sub incidența dispozițiilor naționale în materie de insolvență. În orice caz, spre deosebire de alte acte de drept derivat al Uniunii menționate de *Ūkio bankas*¹², Directiva 2002/47 nu impune ca garanția financiară să fie păstrată separat în momentul constituirii sale. Prin urmare, nu considerăm că păstrarea garanției financiare în afara masei activelor beneficiarului este singura soluție impusă de Directiva 2002/47.

¹⁰ A se vedea în acest sens expunerea de motive Propunerii de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind contractele de garanție financiară [COM(2001) 168 din 27 martie 2001 (denumită în continuare „expunerea de motive a propunerii”), punctul 2.3.

¹¹ A se vedea expunerea de motive a proiectului, punctul 2.1.

¹² A se vedea în special articolul 39 și articolul 48 alineatul (7) din Regulamentul (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 iulie 2012 privind instrumentele financiare derivate extrabursiere, contrapărțile centrale și registrele centrale de tranzacții (JO 2012, L 201, p. 1). A se vedea de asemenea articolul 10 din Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, de modificare a Directivelor 2002/65/CE, 2009/110/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010 și de abrogare a Directivei 2007/64/CE (JO 2015, L 337, p. 35). Articolul 10 din Directiva 2015/2366 prevede două modalități care permit îndeplinirea cerințelor privind protejarea fondurilor. Statele membre pot alege între conservarea separată a fondurilor [articolul 10 alineatul (1) litera (a)] și impunerea unei obligații de a asigura fondurile în cauză [articolul 10 alineatul (1) litera (b)].

60. Considerăm că statele membre pot adopta soluții diferite la transpunerea Directivei 2002/47, pentru a scoate garanția financiară de sub incidența normelor naționale în materie de insolvență, astfel încât executarea contractului de garanție financiară nu ar putea fi afectată de deschiderea unei proceduri de insolvență împotriva beneficiarului.

61. În special, statele membre ar putea nuanța dispozițiile care stabilesc efectele punerii la dispoziția beneficiarului a garanției financiare, astfel încât aceasta nu ar intra în masa activelor beneficiarului în momentul constituirii ei. Acestea ar putea nuanța și dispozițiile naționale în materie de insolvență care desemnează activele care fac parte din masa bunurilor care face obiectul insolvenței. Pe de altă parte, nu se poate exclude de la bun început soluția potrivit căreia garanția financiară s-ar înscrie în masa falimentului, în timp ce beneficiarul ar păstra dreptul de a executa această garanție, în pofida desfășurării procedurii de insolvență.

62. Având în vedere argumentele prezentate mai sus, propunem Curții să răspundă la prima întrebare preliminară că articolul 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47 trebuie interpretat în sensul că statele membre sunt obligate să adopte o reglementare care să permită beneficiarului garanției să își recupereze creanța privind garanția financiară constituită în temeiul contractului de garanție financiară fără transfer de proprietate, chiar dacă cauza care determină executarea garanției financiare a apărut ulterior deschiderii procedurii de insolvență față de acest beneficiar. Revine statelor membre sarcina de a stabili modul în care ar trebui asigurată posibilitatea de a executa contractul de garanție financiară fără transfer de proprietate atunci când beneficiarul face obiectul unei astfel de proceduri.

B. Cu privire la a doua întrebare preliminară

63. Prin intermediul celei de a doua întrebări preliminare, instanța de trimitere urmărește să stabilească dacă Directiva 2002/47 conferă celui care constituie garanția dreptul de a solicita ca beneficiarul să utilizeze mai întâi garanția financiară pentru a obține plata creanței garantate și impune acestui beneficiar o obligație corespunzătoare în ceea ce privește recuperarea creanței sale asupra garanției respective.

1. Poziția părților

64. Ūkio bankas constată în primul rând că, în caz de faliment, banca nu are posibilitatea de a-și recupera creanța asupra garanției financiare atunci când aceasta se compune din fonduri care se află într-un cont deschis de către cel care constituie garanția la bancă.

65. În al doilea rând, Ūkio bankas arată că Directiva 2002/47 conferă beneficiarului dreptul de a alege maniera în care își exercită creanța cu privire la cel care constituie garanția. Articolul 4 alineatele (1) și (5), precum și articolul 2 alineatul (1) litera (l) din această directivă ar privi posibilitatea de executare a garanției financiare. Articolul 4 din Directiva 2002/47 utilizează, la alineatele (1) și, respectiv, (5), expresiile „beneficiarul [...] poate să execute garanția financiară [...] în una din [...] modalități[le] [de la alineatul menționat]” și „executarea unui contract de garanție financiară în conformitate cu prevederile acestuia”¹³. În ceea ce privește articolul 2 alineatul (1) litera (l) din Directiva 2002/47, acesta prevede că, la apariția unei cauze care determină executarea, „beneficiarul garanției este îndreptățit fie să execute garanția prin valorificarea sau prin însușirea, în contul creanței garantate, a garanției financiare, fie să beneficieze de clauza de compensare cu exigibilitate imediată”¹⁴.

¹³ Sublinierea noastră.

¹⁴ Sublinierea noastră.

66. În același sens, guvernul lituanian consideră în special că, în temeiul articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2002/47, statele membre sunt obligate să se asigure că beneficiarul garanției poate să utilizeze modalitățile de executare a garanției prevăzute de această dispoziție.

67. În schimb, Aviabaltika a susținut în ședință că expresiile invocate de Ūkio bankas și de guvernul lituanian înseamnă că beneficiarul poate decide, dacă dorește, să își recupereze sau să nu își recupereze creanțele cu privire la cel care constituie garanția.

68. Pe de altă parte, Aviabaltika consideră că articolul 4 alineatele (1) și (5) din Directiva 2002/47 nu reglementează în mod expres problema obligației beneficiarului de a-și recupera creanța mai întâi cu privire la garanția constituită. Existența și întinderea unei asemenea obligații ar trebui să fie astfel stabilite în temeiul contractului încheiat între părți, ținând seama de dispozițiile de drept național aplicabile acestui contract și de obiectivele Directivei 2002/47. Pornind de la această premisă, Aviabaltika consideră că prezumția potrivit căreia trebuie să se execute mai întâi garanția constituie o clauză implicită a contractului.

69. În aceeași ordine de idei, Comisia consideră că articolul 4 alineatele (1) și (5) din Directiva 2002/47 trebuie interpretat în sensul că acesta conferă celui care constituie garanția dreptul de a solicita ca beneficiarul să obțină plata creanței sale mai întâi prin intermediul garanției prevăzute de contract, cu excepția situației în care se prevede altfel.

2. Cu privire la modalitățile de executare a garanției financiare

70. Este clar că, la nivel lingvistic, articolul 2 alineatul (1) litera (l) și articolul 4 alineatele (1) și (5) din Directiva 2002/47 implică mai degrabă o posibilitate decât o obligație de executare a garanției financiare.

71. Cu toate acestea, trebuie să se țină seama de faptul că beneficiarul are dreptul să execute garanția financiară atunci când apare „cauza care determină executarea [acesteia]”, în sensul articolului 2 alineatul (1) litera (l) din directiva menționată. Este vorba astfel nu despre un eveniment cert, ci despre o ipoteză. În consecință, împrejurarea că acea cauză care determină executarea este incertă poate să explice motivul pentru care articolul 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47 se referă la posibilitatea ca un contract de garanție financiară să poată produce efecte independent de deschiderea unei proceduri de insolvență.

72. În ceea ce privește utilizarea expresiilor „beneficiarul acesteia *poate* să execute garanția financiară”, care figurează la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2002/47, și „beneficiarul garanției este îndreptățit [...] să execute garanția”, care figurează la articolul 2 alineatul (1) litera (l) din această directivă, observăm că dispozițiile menționate prevăd mai multe modalități de executare a garanției financiare. Acest lucru ar putea explica motivul pentru care este vorba nu despre o obligație de a recurge la una dintre aceste modalități, ci despre o posibilitate.

73. Este cert că interpretarea expresiilor care figurează în dispozițiile în discuție și care au în vedere posibilitatea de executare a garanției financiare – în special la articolul 4 alineatele (1) și (5) – nu permite să se răspundă în mod univoc la cea de a doua întrebare preliminară.

74. Cu toate acestea, este necesar să se observe că articolul 4 alineatele (1) și (5) din Directiva 2002/47 se referă la dispozițiile contractuale pentru a stabili modalitățile de executare a garanției financiare. Pe de altă parte, mai multe dispoziții ale Directivei 2002/47, la fel ca articolul 4 alineatul (5) din această directivă, acordă de asemenea o anumită valoare „clauzelor”¹⁵ unui contract de garanție financiară sau „prevederilor” acestuia¹⁶. Aceste dispoziții urmăresc să asigure că contractul de garanție financiară este executat în conformitate cu aranjamentele inițiale ale părților, independent de orice împrejurare externă, inclusiv deschiderea unei proceduri de insolvență.

75. Rezultă că, în cadrul Directivei 2002/47, măsurile stabilite de părțile la contractul de garanție financiară beneficiază de un statut special. Prin urmare, se poate susține că această directivă urmărește mai ales să respecte intențiile părților exprimate la încheierea contractului de garanție financiară. În consecință, răspunsul la cea de a doua întrebare preliminară depinde de interpretarea contractului de garanție financiară încheiat între părțile din cauza principală.

76. Or, contrar susținerilor Aviabaltika și ale Comisiei, nu considerăm că Directiva 2002/47 stabilește o prezumție potrivit căreia beneficiarul este obligat să își recupereze creanța cu privire la garanția financiară, cu excepția situației în care contractul de garanție financiară prevede altfel. Acest aspect depinde în special de soluțiile adoptate de legiuitorul național atunci când este vorba despre interpretarea contractelor încheiate între particulari.

77. Astfel, trebuie să se constate că articolul 4 alineatele (1) și (5) din Directiva 2002/47 trebuie interpretat în sensul că nu impune ca beneficiarul garanției să obțină plata creanței sale mai întâi prin intermediul garanției constituite în temeiul contractului de garanție financiară fără transfer de proprietate.

3. Cu privire la implicațiile soluției propuse asupra recuperării garanției neutilizate de cel care constituie garanția

78. Suntem sensibili la teza invocată de Aviabaltika și de Comisie potrivit căreia faptul că beneficiarul nu este obligat să obțină plata creanței sale mai întâi prin intermediul garanției financiare se poate opune recuperării efective a acestei garanții de către cel care o constituie în cazul insolvenței beneficiarului respectiv, astfel încât, în practică, cel care constituie garanția ar fi trebuit să plătească de două ori suma de bani aferentă cuantumului garanției financiare.

79. Cu toate acestea, ținând seama de primele două soluții avute în vedere la punctul 61 din prezentele concluzii, și anume, prima, conservarea garanției financiare în afara masei activelor beneficiarului și, cea de a doua, conservarea acesteia în afara masei falimentului acestui beneficiar, cel care constituie garanția ar trebui să aibă dreptul la recuperarea garanției și la restituirea în totalitate, independent de deschiderea unei proceduri de insolvență. Este cert că aceste două soluții produc efecte pe termen lung, astfel încât faptul că beneficiarul a obținut plata creanței în raport cu alte active ale celui care constituie garanția nu atrage după sine riscul ca persoana care constituie garanția să nu poată recupera garanția neutilizată.

80. Un asemenea risc apare totuși în ceea ce privește cea de a treia dintre soluțiile avute în vedere la punctul 61 din prezentele concluzii, și anume situația în care garanția financiară se înscrie în masa falimentului. În acest caz, beneficiarul garanției și-ar putea recupera creanța în raport cu alte active ale celui care constituie garanția, care, prin urmare, ar fi obligat să încerce să recupereze garanția

¹⁵ A se vedea articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2002/47.

¹⁶ A se vedea articolul 6 alineatul (1), precum și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2002/47.

neutilizată în cadrul procedurii de insolvență conform ordinii de prioritate a creditorilor desemnate de dispozițiile naționale. În consecință, în anumite cazuri, s-ar putea întâmpla ca cel care constituie garanția să nu poată recupera efectiv garanția financiară, chiar dacă beneficiarul și-a recuperat creanța în raport cu alte active ale acestei persoane.

81. Or, nu suntem siguri că această soluție este conformă cu obiectivele urmărite de legiuitorul Uniunii.

82. În termeni generali, regimul instituit prin Directiva 2002/47 favorizează – potrivit considerentului (3) al directivei menționate – integrarea și funcționarea rentabilă a pieței financiare, precum și stabilitatea sistemului financiar al Uniunii.

83. În ceea ce privește legătura dintre regimul contractului de garanție financiară instituit prin Directiva 2002/47 și normele naționale privind insolvența, considerentul (5) al acestei directive prevede că aceasta vizează consolidarea securității juridice a contractelor de garanție financiară.

84. Pe de altă parte, a doua teză a considerentului (12) al Directivei 2002/47 se referă nu la „imunitatea” beneficiarului sau a celui care constituie garanția, ci la „scoaterea” contractelor de garanție financiară de sub incidența dispozițiilor naționale în materie de insolvență. În plus, este necesar să se observe că considerentul (11) al Directivei 2002/47 – chiar și în cazul în care privește domeniul de aplicare al acesteia – menționează de asemenea că directiva menționată urmărește să protejeze contractele de garanție financiară care îndeplinesc cerințele de formă prevăzute de directiva respectivă. În acest sens, Curtea a arătat, la punctul 50 din Hotărârea Private Equity Insurance Group¹⁷, că regimul instituit de Directiva 2002/47 conferă un avantaj garanției financiare în sine.

85. Considerațiile prezentate mai sus permit să se constate că Directiva 2002/47 nu urmărește să asigure doar posibilitatea de executare a garanției financiare în cazul insolvenței uneia dintre părți, ci să instituie un regim specific pentru contractul de garanție financiară ca instrument caracterizat prin securitatea sa juridică, care – astfel cum se menționează în considerentele (3) și (17) ale directivei menționate – permite favorizarea stabilității sistemului financiar al Uniunii.

86. Nu considerăm că acest obiectiv este compatibil cu soluția care decurge din legislația națională potrivit căreia cel care constituie garanția este obligat să plătească a doua oară beneficiarului o sumă de bani în cuantumul garanției financiare în circumstanțe precum cele în discuție în litigiul principal.

87. Aceasta este cu atât mai adevărat cu cât, în anumite cazuri, o astfel de soluție ar putea conduce la insolvența celui care constituie garanția. Or, reiese din considerentul (17) al Directivei 2002/47 că regimul garanției financiare instituit prin această directivă urmărește să limiteze efectele de contagiune în caz de incapacitate de plată a unei părți la un contract de garanție financiară.

88. Prin urmare, opțiunea de a recupera creanța în raport cu celelalte active ale celui care constituie garanția nu poate împiedica persoana respectivă să recupereze efectiv garanția financiară, în pofida deschiderii unei proceduri de insolvență față de beneficiarul garanției. În caz contrar, beneficiarul garanției ar fi încurajat în mod sistematic să își recupereze creanța în raport cu celelalte active ale celui care constituie garanția pentru a obține, în realitate, dublul cuantumului garanției financiare.

89. Având în vedere argumentele prezentate mai sus, propunem Curții să răspundă la cea de a doua întrebare că articolul 4 alineatele (1) și (5) din Directiva 2002/47 trebuie interpretat în sensul că nu impune ca beneficiarul garanției să obțină plata creanței sale mai întâi prin intermediul garanției constituite în temeiul contractului de garanție financiară fără transfer de proprietate. Cu toate acestea, o asemenea obligație poate rezulta din clauzele contractului de garanție financiară, interpretate în

¹⁷ A se vedea Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Private Equity Insurance Group (C-156/15, EU:C:2016:851).

lumina dispozițiilor legii aplicabile acestui contract. În orice caz, posibilitatea de a recupera creanța în raport cu celelalte active ale celui care constituie garanția, după apariția unei cauze care determină executarea garanției financiare, nu poate împiedica persoana respectivă să recupereze efectiv această garanție neutilizată în cazul deschiderii unei proceduri de insolvență împotriva beneficiarului.

C. Cu privire la a treia întrebare preliminară

1. Cu privire la admisibilitate

90. Prin intermediul celei de a treia întrebări preliminare, care este adresată în ipoteza în care Curtea ar răspunde în mod negativ la a doua întrebare preliminară, instanța de trimitere solicită Curții să precizeze dacă cel care constituie garanția ar trebui să fie privilegiat în raport cu ceilalți creditori ai beneficiarului aflat în insolvență, astfel încât să poată recupera garanția financiară atunci când beneficiarul și-a recuperat creanța în raport cu celelalte active ale celui care constituie garanția.

91. Este necesar să se observe că, în opinia noastră, cea de a treia întrebare preliminară nu are nicio legătură cu obiectul litigiului principal, astfel încât admisibilitatea sa ar putea fi pusă în discuție.

92. Această întrebare se referă la desfășurarea procedurii de insolvență deschise împotriva Ūkio bankas. În această privință, reamintim că, potrivit cererii de decizie preliminară, instanța care a deschis procedura de insolvență față de Ūkio bankas a admis creanța Aviabaltika față de Ūkio bankas în pasivul acestuia din urmă¹⁸.

93. Cu toate acestea, cauza principală opune Ūkio bankas societății Aviabaltika cu privire la executarea contractelor din 2011 și din 2012. Pe de altă parte, nu reiese din cererea de decizie preliminară că Aviabaltika a formulat o cerere reconvențională împotriva Ūkio bankas. Astfel, în litigiul principal, instanța de trimitere nu este chemată să soluționeze problemele legate de recuperarea creanței Aviabaltika față de Ūkio bankas în cadrul procedurii de insolvență.

94. Prin urmare, nu considerăm că răspunsul la a treia întrebare preliminară este util pentru soluționarea litigiului principal.

95. Pe de altă parte, subliniem că instanța de trimitere nu invocă nicio normă de drept lituanian care ar putea avea un impact asupra ordinii de prioritate a creditorilor beneficiarului și l-ar putea favoriza pe cel care constituie garanția. În consecință, considerăm că, cu ocazia transpunerii Directivei 2002/47, legiuitorul lituanian nu a decis să protejeze drepturile celui care constituie garanția în virtutea dispozițiilor naționale în materie de insolvență care specifică ordinea în care creditorii întreprinderii aflate în insolvență trebuie să obțină plata creanțelor lor.

96. În orice caz, cea de a treia întrebare preliminară ar fi relevantă numai în ipoteza în care garanția financiară s-ar înscrie în masa falimentului beneficiarului garanției. Conform analizei primei întrebări preliminare, o asemenea soluție este, în principiu, admisă de Directiva 2002/47¹⁹. În plus, din cererea de decizie preliminară reiese că această soluție este cea avută în vedere în jurisprudența lituaniană.

¹⁸ A se vedea punctul 13 din prezentele concluzii.

¹⁹ A se vedea punctul 61 din prezentele concluzii.

97. Pe de altă parte, în ceea ce privește problema dacă cel care constituie garanția ar trebui să aibă prioritate față de alți creditori ai beneficiarului insolubil pentru a putea recupera garanția financiară odată ce beneficiarul garanției și-a recuperat creanța în raport cu alte active ale celui care o constituie, rezultă din răspunsul nostru la cea de a doua întrebare preliminară că posibilitatea de a recupera creanța în raport cu celelalte active ale celui care constituie garanția nu îl poate împiedica să recupereze efectiv garanția neutilizată.

98. Cu toate acestea, în cadrul celei de a treia întrebări preliminare, instanța de trimitere are îndoieli cu privire la posibilitatea de a recupera garanția neutilizată atunci când beneficiarul garanției face obiectul unei proceduri de insolvență. Mai precis, această instanță urmărește să afle dacă Directiva 2002/47 poate avea o incidență asupra dispozițiilor naționale în materie de insolvență care specifică ordinea în care creditorii beneficiarului garanției ar trebui să obțină plata creanțelor lor. Acest aspect nu a fost soluționat în cadrul analizei noastre privind cea de a doua întrebare preliminară.

99. Deși recunoaștem natura ipotetică a considerațiilor noastre referitoare la cea de a treia întrebare preliminară, considerăm că analiza acestei întrebări, în măsura în care se referă la obligația statelor membre de a acorda preferință celui care constituie garanția, astfel încât acesta să poată recupera garanția neutilizată atunci când intră în masa falimentului beneficiarului, este utilă, pentru a prezenta toate aspectele juridice ale cauzei în discuție în litigiul principal.

2. Cu privire la incidența Directivei 2002/47 asupra dispozițiilor naționale în materie de insolvență

100. Ūkio bankas consideră că Directiva 2002/47 nu conferă celui care constituie garanția nicio preferință în raport cu ceilalți creditori ai beneficiarului garanției în cadrul procedurii de insolvență pentru a recupera garanția financiară și că trebuie să se aplice principiul egalității de tratament între creditorii băncii aflate în insolvență. Aviabaltika, guvernul lituanian și Comisia consideră că dispozițiile Directivei 2002/47 nu reglementează ordinea în care creditorii întreprinderii aflate în insolvență trebuie să obțină plata creanțelor lor.

101. Cu toate acestea, nu suntem convinși că lipsa unor dispoziții în Directiva 2002/47 de stabilire a ordinii de prioritate a creditorilor presupune că această directivă nu este de natură să aibă, în momentul transpunerii, o incidență asupra dispozițiilor naționale care reglementează ordinea în care creditorii întreprinderii aflate în insolvență trebuie să obțină plata creanțelor lor.

102. În ipoteza în care legiuitorul național ar decide să integreze garanția financiară, constituită în temeiul contractului de garanție financiară fără transfer de proprietate, în masa falimentului beneficiarului insolubil, acest legiuitor ar trebui să își asume consecințele alegerilor sale și să le reflecte în dispozițiile naționale în materie de insolvență, inclusiv în dispozițiile prin care se stabilește ordinea în care creditorii întreprinderii aflate în insolvență trebuie să obțină plata creanțelor lor.

103. În primul rând, la punctul 59 din Concluziile noastre prezentate în cauza Private Equity Insurance Group²⁰, făcând trimitere la argumentele anumitor părți interesate, care considerau că protecția acordată de garanția financiară în momentul realizării acesteia putea să afecteze ordinea creditorilor specificată de dispozițiile naționale în materie de insolvență, am observat că, din punctul de vedere al sistemului instituit prin Directiva 2002/47, nu se pune problema rangului creditorului în procedura falimentului, dat fiind că această directivă urmărește pur și simplu să asigure dreptul de executare a garanției în toate situațiile care determină executarea acesteia. Considerăm că poziția respectivă a fost împărtășită de către Curte în hotărârea sa. În Hotărârea Private Equity Insurance Group²¹, Curtea a

²⁰ A se vedea Concluziile noastre prezentate în cauza Private Equity Insurance Group (C-156/15, EU:C:2016:586).

²¹ A se vedea Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Private Equity Insurance Group (C-156/15, EU:C:2016:851, punctul 51).

statuat că „o [...] diferență de tratament [între creditori care rezultă din natura specială a garanției financiare] se întemeiază pe un criteriu obiectiv care este legat de scopul legitim al Directivei 2002/47, care este acela de a consolida securitatea juridică și eficiența garanțiilor financiare pentru a asigura stabilitatea sistemului financiar”.

104. În al doilea rând, în ceea ce privește impactul asupra ordinii de prioritate a creditorilor, nu vedem nicio diferență semnificativă între conservarea garanției financiare, constituită în temeiul unui contract de garanție financiară fără transfer de proprietate, în afara masei falimentului beneficiarului, și modificarea ordinii de prioritate a creditorilor. În cele două cazuri, această garanție ar fi restituită celui care o constituie, independent de pretențiile celorlalți creditori ai beneficiarului garanției.

105. În al treilea rând, desigur, Directiva 2002/47 – potrivit articolului 8 alineatul (4) din aceasta – nu afectează normele generale de drept intern în materie de insolvență referitoare la nulitatea tranzacțiilor încheiate, în special în perioada care precedă deschiderea unei proceduri de lichidare.

106. Cu toate acestea, nu considerăm că această dispoziție poate fi interpretată în sensul că, în principiu, atunci când este transpusă, Directiva 2002/47 nu ar putea avea o incidență asupra dispozițiilor naționale în materie de insolvență.

107. Articolul 8 alineatul (4) din Directiva 2002/47 ar fi superfluu în ipoteza în care Directiva 2002/47 nu ar putea avea o incidență asupra acestor norme. Astfel, am fi mai degrabă înclinați să considerăm că această dispoziție constituie o excepție de la regula generală potrivit căreia statele membre sunt autorizate să modifice dispozițiile naționale în materie de insolvență pentru a asigura obiectivele urmărite de această directivă.

108. Prin urmare, considerăm că, în ipoteza în care legiuitorul național ar decide să integreze garanția financiară, constituită în temeiul contractului de garanție financiară fără transfer de proprietate, în masa falimentului beneficiarului insolubil, acest legiuitor ar fi obligat să acorde celui care constituie garanția un regim preferențial în raport cu ceilalți creditori implicați în procedura de insolvență, astfel încât cel care constituie garanția să o poată recupera efectiv atunci când beneficiarul nu a executat această garanție după apariția unei cauze care determină executarea sa.

109. Având în vedere argumentele prezentate mai sus, presupunând că Curtea oferă un răspuns la cea de a treia întrebare preliminară, propunem să se răspundă că, în ipoteza în care legiuitorul național ar decide să integreze garanția financiară, constituită în temeiul contractului de garanție financiară fără transfer de proprietate, în masa falimentului beneficiarului insolubil, Directiva 2002/47 impune să se acorde celui care constituie garanția un regim preferențial în raport cu ceilalți creditori ai beneficiarului insolubil, astfel încât cel care constituie garanția să își poată recupera garanția neutilizată atunci când beneficiarul și-a recuperat creanța în raport cu alte active care aparțin celui care constituie garanția.

VI. Concluzie

110. Având în vedere considerațiile prezentate mai sus, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Curtea Supremă a Lituaniei) după cum urmează:

„1) Articolul 4 alineatul (5) din Directiva 2002/47/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iunie 2002 privind contractele de garanție financiară trebui interpretat în sensul că statele membre sunt obligate să adopte o reglementare care să permită beneficiarului garanției să își recupereze creanța cu privire la garanția financiară constituită în temeiul contractului de garanție financiară fără transfer de proprietate, chiar dacă cauza care determină executarea garanției financiare a apărut după deschiderea procedurii de insolvență față de acest beneficiar. Revine

statelor membre sarcina de a stabili modul în care trebuie asigurată posibilitatea de a executa contractul de garanție financiară fără transfer de proprietate atunci când beneficiarul garanției face obiectul unei asemenea proceduri.

- 2) Articolul 4 alineatele (1) și (5) din Directiva 2002/47 trebuie interpretat în sensul că nu obligă beneficiarul garanției să obțină plata creanței sale mai întâi prin intermediul garanției constituite în temeiul contractului de garanție financiară fără transfer de proprietate. Cu toate acestea, o asemenea obligație poate rezulta din clauzele contractului de garanție financiară, interpretate în lumina dispozițiilor legii aplicabile acestui contract. În orice caz, posibilitatea de a recupera creanța în raport cu celelalte active ale celui care constituie garanția după apariția unei cauze care determină executarea garanției financiare nu poate împiedica persoana respectivă să recupereze efectiv această garanție neutilizată în cazul deschiderii unei proceduri de insolvență față de beneficiarul garanției.”